

KAIS.KÖN.HOF-BIBLIOTHEK

69.021-B

ALT-

174. E. 14.

L^o

His most Gracious Majesty Frans. Josef. Charles
Emperor of Austria
K. K. K. K. K. K. K. K.

With profound submission and deep respect of
Maha Raja Sir Apurva Krishna Bahadur Knight
Commander of Spain.

Calcutta, Sothabozar the 21st March 1863

LIVES

OF

MAHA RAJA APURVA KRISHNA
BAHADUR,

*Poet Laureat to His Imperial Majesty of Delhi, and Member of the
Hamburg Academy,*

&c. &c. &c.

HIS FATHER AND GRANDFATHER.

CALCUTTA:

PRINTED AT THE CATHOLIC ORPHAN PRESS UNDER THE SUPERIN-
TENDENCE OF J. F. BELLAMY.

MDCCCXLVII.

69021-B.

L I F E
OF
MAHA RAJA APURVA KRISHNA.

Encouraged and patronized by Capt. Roebuck, of the Bengal Army, the author of the following Persian Poem was engaged in transcribing the Ferhung Jehangheeree, a Persian Dictionary, when he happened to become acquainted with Moulovee Ruyaz Ali, an eminent Oriental scholar, who perfectly understood the Arabic, Persian, and Urdu Languages, and who had written a commentary on the celebrated Sadi's Ghulstan and Bhostan. The Moulovee was pleased to express his admiration of the author's style of penmanship; and evinced a desire to cultivate his acquaintance; and thus, gradually, an intimacy was formed, which lasted many years.

One day the Moulovee favored me with a visit, and in the course of conversation, offered to introduce me to his patron, Raja Apurva Krishna Bahadur, a great encourager of Oriental Literature, a liberal, high-minded young nobleman, and brave withal. A very amusing anecdote is told of his bravery, while yet a child. Once during the Doorga Poojah Festival, which is held annually at the Raja's family-residence in Sobha Bazar, and celebrated for fifteen days, with a pomp and magnificence scarcely equalled in any other part of India, the solemnity was honored and graced with the presence of Lord William Cavendish Bentinck, G. C. B., Governor General of India, accompanied by Lady Bentinck, by Vicount Combermere, Commander-in-Chief, by the Members of Council and other Europeans of rank and station. Several Nawabs,

Rajas and Native Gentlemen were also present on the occasion. While the company was entertained by the dancing and singing of the Hidoostanee Nautch-Girls, the Raja, then only ten years old, came out richly attired, with a profusion of gold and precious stones on his person, and a sword suspended to his girdle. Unabashed by the presence of so many illustrious strangers, he received them with the greatest politeness and self-possession, and spoke to them with that innate courtesy and ease, so peculiar to the aristocracy in all countries. Lord Bentinck was equally struck and delighted with the handsome appearance and courtly demeanour of the young Raja, and among other questions which His Lordship put to him, was one concerning the use of the sword. Without the least hesitation the youth replied, "Its use is best seen when it is needed." It is hardly necessary to say, how much his Lordship was pleased with the smartness and propriety of the answer.

This description of the Raja left me no choice but to accede immediately to the Moulvee's request; and we accordingly set out together for His Highness's residence. I was received with much kindness, and though yet a stranger, had the honor to be enrolled among his literary companions.

One fine moonlight night in spring, I waited on the Raja, and found him engaged, with some of his literary friends composing verses. I could not help observing, that no one present ever ventured to gainsay his opinions, or to offer any, as an improvement on his own. Nor did this appear to be the result of base sycophancy, or of servile timidity. It was rather a tacit admission of the supremacy which genius invariably exercises over less gifted minds. I was naturally induced to enquire by whom this highly intellectual and accomplished young nobleman had been educated. The Moulvee told me that himself, and Moulvee Kader Ali, a man of great learning, had had the honor to be his tutors. It is

remarkable, he continued, that the Raja, in his earlier days, was very inattentive to his studies ; spending most of his time in the chase, in field-sports, and other amusements, so common to youths of his age and rank. Yet, in the midst of this seeming carelessness, it was easy to discover in him the evidences of talent of no common order, to which he added a bearing, that at once combined dignity of character with kindness of disposition. His brothers, meanwhile, were steady youths, remarkable for their constant and assiduous application ; and thus they gained the esteem and approbation of all who knew them. The family were not a little pained at observing this difference between the subject of this memoir and his brothers, and frequently expressed their deep regret that the premature death of his father, should have exposed this otherwise promising youth, to the danger of following his own wayward inclinations.

Some time after this, Moulvee Kader Ali returned to his native city, Azeemabad ; and the education of the young Raja which had been hitherto exclusively confided to that gentleman, was now entrusted to several teachers. It was just at this period, that the Raja Apurva Krishna gave the first indications of that thirst after knowledge, which has since become his ruling passion.

He called back the learned companions of his father, whose services had been dispensed with, to him, namely, myself, Brojololl Moonshee, a great poet, and Roy Madub Lochon Mittre, Dewan to the Nabob of Dacca, and a relative of the Raja's. He did not so much as commence a regular course of study under us, but began to hold frequently conversations on literary subjects. I only put him in the way of rhyming, and this, I observe with pleasure, has sufficed to have him turned out such a great poet. He often subscribes himself at the end of his poems Cower, for the sake of abbreviation.

One day having settled his Rajghee affairs, the Raja ordered his Dewan to prepare for a voyage to Hindustan, which he intended to perform; as being satisfied with a sight of the British Government, its customs and manners, he longed to feast his eyes with the Durbar at Delhi Court, held by His Majesty, Mahomed Abu-zuffer Seraj-ud-deen Bahadur Shah Padshaha Gazie, and then to gratify his curiosity after the Court of Oude. The Raja thence proposed to set out on a pilgrimage to Hurdwar, Muthoora, Benares and Gya.

No sooner was the order issued, than the Dewan busied himself in getting all the habilitations ready, which being completed, he informed his master of it. The astrologers, agreeably to a custom with the Vedists, were then consulted as to the time of his setting out, and on an auspicious day, thus determined on, His Highness proceeded on his tour. A few days brought him to Moorshedabad—the Nizam Nazim whereof was then at Calcutta, and in consequence no interview could possibly take place. He, however, remained here three days; during which he observed the habits and usages of the land, and the Native Balls, and distributed charity among the poor, whom the news of his arrival had ushered into his presence.

The voyage was then resumed over the Ganges, till at last the precincts of Bengal were left behind. The joy that was thus diffused into the breast of the Raja, was without bounds; but it was like others of the same species rapidly drawing to a close. The smiling aspect of the heavens was no longer to be seen, and on a sudden a dreadful storm arose that ruffled the river so calm the moment before, whose billows now rose mountain-high, dashed with the greatest impetuosity against the vessels, and capsized all with the valuable goods and victuals therein, save the one that contained the treasure and the other vessel of the Raja's body-guards, which were however much damaged.

Providentially, the crew, with the exception of Lalla Bro-Jolall Moonshee, escaped death with the greatest difficulty. The tempest raged incessantly for three days and nights with an unabating degree of fury, during which the Raja with his men thus saved from a watery grave were still in the greatest apprehension of perishing through hunger. This melancholy scene was acted at Cahulgawon, in the vicinity of Monghyr. Thus was the Raja compelled to leave off the enterprise, and to cut back the liquid waves for his residence at Calcutta. His attention was again turned to his poetical studies, and he now composed an excellent poem in Urdu, entitled the Dewan. Kaissaa Charearee, an Urdu novel in prose and verse, was next accomplished. Two other poetical novels under the name of Musnavi soon succeeded. The Persian and Turkish Tales in English were then translated in Urdu prose, and a Dewan in Persian was next undertaken.

These works are dedicated and have been presented to the potentates of the East and West as follows.

To the Emperor of Hindustan, Mahomed Abu-zuffer Seraj-ud-deen Bahadur Shah Padsha Gazie, the Urdu compositions were submitted, which met with a favourable reception from His Majesty; and whereon the emperor remarked, that the Raja's attachment and thankfulness were acknowledged with more pleasure than had been those of his forefathers at the court of Delhi, and in fine, confirmed him in his hereditary titles of Raja and Bahadur, which had been conferred by the same court.

When the Persian Dewan, dedicated to His Majesty, in conformity to His Majesty's permission, was presented thereto, the emperor was exceedingly gratified therewith, and appointed him as an Honorary Poet to His Majesty's court. Not satisfied with this recompense of the Raja's literary labours, the emperor was pleased to send him in return an Urdu Dewan, composed by His Majesty, in company with a Fir-

man to his address. To pass an opinion on this Dewan of the emperor, we should observe, that scarcely any similar work in Urdu can stand on a par with it. Whether we view it in regard to sentiment or language, we find it is a masterpiece in Urdu. The amorous subjects contained herein are not of a grovelling or trivial nature, but are, as it were, certain modifications of the noblest ideas of the God-head, as are contained in the Koran. The emperor has subscribed himself in this work by the name of Zuffer; and we may here remark, that a thorough knowledge in Urdu the Delhi court alone can boast of, since the very invention of it is attributable to the emperor Akbar, from whom the present sovereign claims his direct descent; and hence we can boldly asseverate, that of all the works which have been, or will be, composed in Urdu, that of the emperor should rank among the foremost. Having surveyed the History of Timur, his majesty's forefather, composed agreeably to his permission, in Persian verse, His Majesty has been pleased to order a new, for a continuation of the work down to the latest times. A translation of it in English, similarly undertaken by the Raja, has been accomplished.

When the Urdu works were presented to His Majesty, the King of Oude, Mahomed Ali Shah, Firmans and Kheluts came in troops from that court; and there still exists a correspondence with his successor and the Raja.

During his sojourn at Calcutta, Prince Feroze-Shah, son of Meerza Soliman Shekoh, grand-son of Shah Allum Padsha, and cousin to the present emperor of Delhi, entertained a friendly feeling towards the Raja, who offered one of his Urdu works to His Royal Highness, and was thereby rewarded with a gold medal, as a token of regard for the work. On one side of the medal is engraven in Persian characters, the descent of His Royal Highness from Shah Allum Padsha, and on the other, a remark on the extent of

the Raja's knowledge, which, in the opinion of His Royal Highness, as expressed in this medal, entitles him to the place of "the Prince of Poets."

His Royal Highness, Prince Waldemar of Prussia, who with his aids-de-camp, Count Oriola and Count Grevin, displayed his heroism under the British flag, in the late Seikh Wars, whilst at Calcutta, admitted none but the Raja to the honour of an audience; and in approval of his Urdu work, presented him a royal letter of acknowledgement.

The King of Prussia, Frederick William, in return for the work presented to His Majesty, awarded the Raja a gold medal, as a royal acknowledgement of his work, written in German, to the following purport.

"To Raja Apurva Krishna Bahadur, Honorary Poet to the King of Delhi"

"With pleasure I have received your Urdu Musnavi; and feel happy to award you a gold medal for science with thanks.

FREDERICK WILLIAM."

The medal has His Majesty's head on one side, encompassed by the following: "Friedr. Wilhelm IV. Koenig V. Preussen Jachtman F." Around these are four armorial signs, with certain decorations. On the other side of the medal is a representation of the God Apollo, with his car and four horses, and seven signs, resembling the constellations.

When the Urdu Musnavi was despatched to the republic of Hamburg, it really met with that warm encouragement whereto it is entitled. No bounds were set to the eulogiums they heaped upon the production; and in fine, the work has exalted the Royal Poet so high in their estimation, that they have with the greatest avidity elected him as an honorary member of one of the flourishing Academies therein. Nor was this all. Further to display their esteem towards him, and to heighten his glory the still more, the republic have

submitted through his medium, a work, composed by one of their Vakeels at Constantinople, to the emperor of Delhi. This beautiful composition in German, comprises an accurate geography, and an historical sketch of the earth, with several maps and illustrations. His Imperial Majesty has accepted the worthy present, and forwarded an acknowledgement thereof through His Majesty's Poet-Laureat.

The Royal Asiatic Society at London, as well as others established at different localities, have also lavished praises on the Raja's Urdu productions. Nor have the late Governors-General of India, the Earl of Auckland and Lord Ellenborough, the Commanders-in-Chief, and the Members of the Council been backward with their regards for the Raja's works. Several of the foreign Princes, Marquisses, and Counts, the Rajas, and the Nabobs of India, and in short, men of all orders of nobility, both of the East and the West, hold constant correspondence with him.

Scarcely would a public transaction take place in Calcutta, whereof our Poet Laureate can be an idle spectator—scarcely any melancholy scene which does not demand his sympathy and commiseration, or which his purse is not exhausted to alleviate—or any laudable undertaking that he upholds not.

Proofs of his strong and zealous encouragement of learning are indeed numerous in their number. Every institution in Calcutta has participated in his munificency. He has on several occasions awarded Gold Medals, Books, and Cash to the deserving *alumni* of the Medical College and other schools in Calcutta, for which acts of generosity the Council of Education have paid him their best thanks with their acknowledgements thereof.

To the poor and the distressed, his hand is ever stretched out. His complacency of manners, and politeness of behaviour have been repeatedly acknowledged by the Lottery Committee.

As regards his religious principles, he is a despiser of no creed, though a follower of Vedism, the faith of his forefathers.

He belongs to the Kayust Caste,—and is the only one in India who has an undisputed right to the first *sandal* and *garland* in every Kayust community.

He has two Ranees, one daughter, and three sons namely, Cowers, Cower Krishna, Opendra Krishna, and Nogindra Krishna, Bahadurs. To the marriage of the eldest, all Koolins or the first in caste among the Brahmins and Kayusts were invited; and an Akjae of the latter was formed, which cost the Raja more than fifty thousand Rupees.

About a lakh of Rupees was expended on his father's and grand-mother's Shraddus. His titles are Raja, Bahadur, Poet *Royal*, member of the Hamburg Academy, and of several other committees and establishments. Of these, the two first are hereditary, achieved by the Rajah's grand-father, Nub Krishna, from the court of Delhi, and acknowledged by the late Governor-General of India, the Earl of Auckland, and the last are what he himself has acquired.

He is the fourth son of Raja Raj Krishna, whose life we give a short sketch of in the sequel.

LIFE OF MAHA RAJA RAJ KRISHNA.

This distinguished individual possessed in an eminent degree the urbanity of a gentleman. His frankness of disposition, and his hospitality surpass description. Valour was one of his prominent characteristics. His Durbar was generally thronged by the learned of every class, in whose company he often delighted to spend his time. No wonder, therefore, that he should prove a figure in the literary community. Serajuddeen Ali Khan, the first Cazi, or doctor of law in

the British Empire of India, a master of the Urdu, Arabic, and Persian languages, and author of many excellent Persian poems, where-to the name of Moujed was affixed, was the Raja's preceptor in his Persian studies; while Mirza Jhan, of noble extraction, equally eminent in the walks of Persian, Arabic, and Urdu prose and verse, and father of several Urdu poetical compositions, subscribed at the end by the name of Tupaish, instructed the Rajah in Urdu. He it was who celebrated in Urdu poetry, the Durga Poojah Festivals, held annually at the Raja's, and the pomp and parade connected therewith.

Among the distinguishing traits in the Raja's character, might be observed, a great love of music and dancing. He frequently beguiled his tardy hours so employed.

Mirza Aubul Casem Khan Bahadur, Meer Jhan, Moulovee, Fazla Moula Khan, Rayaz Ali, Kadur Ali, and Brojolall Moonsee, &c. were his aids-de-camp. Of these, the first has composed in Urdu verse the memoir of the Rajah. He is now employed as tutor of the Urdu to His Highness, the Newab Nazim of Moorshedabad.

The Raja has composed five Dewans and a Musnavi called Ishkh Namah in Urdu—and a Dewan, a Musnavi, entitled the Kaissa Baha-Ram Shah, and a prose work in the Persian language; and for the sake of abbreviation, subscribed at the end of these by the name of Raja. His Royal Highness, Prince Soliman Sheko, brother of Shah Akbar II., and grandson to Shah Allum Padsha, wrote a recommendatory note to the Raja, for having one of his Highness' courtiers installed into his service, and the Raja deeming it an honor done to him, heartily complied with the request.

When the Right Honourable the Governor General of India, Lord Minto, arrived at Calcutta, he wished to have an interview with the Raja, who, however, was then at Benares.

It is difficult to enumerate the several pilgrimages the Raja proceeded on to Gya and Benares, or to form an estimate of the many lakhs expended on these occasions.

On his learning the Governor General's desire to hold a personal conference with him, the Raja set out for Calcutta, and arrived during the Durga Poojah Holidays, whereto he invited his Lordship, who accordingly in company with his aids-de-camp, and several noblemen, both European and Native, attended on the occasion, and were very courteously received by the Raja with otter and nose-gay.

Many of the Nabobs, Sirdars, Rajas, and European gentlemen of the first rank, were in friendship with the Raja.

He was a great patronizer of learning, in encouraging the pursuit of which no money was spared. The Pundits were often in his company. He was a Vedist, and spent several thousands of Rupees in promoting the progress of Vedism. In all Kayust Sobhas or assemblies, he was invariably entitled to the first Garland and Sandal. His hereditary titles were Raja and Bahadur.

He had six Ranees, eight sons, and three daughters.

Three lakhs of Rupees were expended on the occasion of the marriages of his three daughters and five sons, during one of which occasions an Akjae took place. A sum of sixty-thousand Rupees was spent on his father's Shraddu.

Raja Nub Krishna was father to the Raja, and grandfather to our Poet-Laureat; a short account of whose life is given as follows:—

LIFE OF MAHA RAJA NUB KRISHNA.

The fortune, dignity, greatness, and the eminence this Raja acquired in society are to be attributed to the vast extent of his erudition. After the arrival of Lord Clive in Bengal,

the Raja was appointed as Moonshee to his Lordship ; and his dexterity and address in the discharge of his duties soon won him his Lordship's favour.

He was " extremely zealous in the English cause, during the troubles preceding Meer Jáffer's elevation to the Subadary. When the war broke out with Meer Quásim, he attended Major Adams, and continued with that commander, till the Subadár was driven out of the province. His address and attachment to the English, recommended him to Lord Clive, who made him Baynian to the Committee, in which office he continued the three years likewise of Mr. Verelst's Government. This nomination only implied his being an Agent for the Committee in the political transactions with the country powers."—*Vide Verelst's view of Bengal. Page 28.*

In this capacity, Nub Krishna accompanied Lord Clive on a visit to the emperor Shah Allum. When the Dewannee of the three Soubahs of Bengal, Behar, and Orissa, was conferred on his Lordship, as the company's representative, with Kheluts, and the various titles of Ameer-ul-Mamalek, Nabab, Sabut Jung, and Bahadur, and a Firman, Nub Krishna had all along an active hand in the proceedings ; for there was none besides the Raja in that period, either on the emperor's side or that of the English, who combined an intimate knowledge of the Persian with that of English. The Raja gave so much satisfaction, both to the emperor, and his Lordship in these transactions, that they both were resolved to aggrandise his greatness and to improve the conspicuous position he already held in society. Thus his generous Majesty of Delhi, addressed him a Firman with the titles of Raja, and Bahadur, and presented him Kheluts of the following articles—Jama, Turban, a sword and a shield, Diamond Surpaich, and Jegah, a necklace of pearls, a Toge, Flag, Kettle-drum and Jhallardar Palkee. The honours of six-thousand

“Munsub, or infantry, and four-thousand Suvar or cavalry” were also awarded to him. The English Government bestowed on him an elephant, and a gold medal of the following nature.

It consists of two gold orbs, united together, of which one is greater in dimension than the other. The obverse of the smaller one which is at the upper extremity, contains Lord Clive's Coat of Arms, among which there is a circle containing the following words. “*Tria. Juncta. In. Uno.*” Underneath these arms are written “*Audaciter, et, sincere.*” The reverse has the Honourable Company's Arms, wherein are written “*Engleind comp.*” The larger piece has in Persian, a true translation of which is the sequel.

“As the invaluable services rendered to the Honourable Merchants, the English Company, elicited the titles of Raja and Bahadur, for Rajah Nub Krishna Bahadur, in the year 1187, from His Imperial Majesty's Court, the said Company are pleased to award this token of their regard, accompanied by the Coat of Arms of Ameer-ul-Mamalek, Lord Clive Nabob Sabut Jung Bahadur.”

In short, the intelligence, the liberality, the fortune, the honour, the glory, and a regard for learning of the Raja's admit not of a parallel in the native community.

There was not the least shadow of uneasiness with him in any day of his life. The vast sum expended by him in promoting the propagation of his faith is incalculable. The rod of the Kayust caste, so to speak, was in his hand; and it is therefore superfluous to add, that the honour of the first garland and sandal in every Kayust corporation was sacred to him. He made an Akjæ of the Kooiins.

He had an only son, Rajah Rajkrishna, a sketch of whose life has been already given; and three daughters and seven wives.

More than three lakhs were laid out in the marriages of

his children ; and more than seven lakhs in the festivities of his mother's Shraddu.

He was decended from a noble family.

Such are the faint sketches of the lives of these three prominent characters in society ; translated from their memoirs in Persian verse, by Moonshee Taeb Alla, a literary companion to our worthy Poet Laureat, Rajah Apurva Krishna Bahadur.

FINIS.

نمودم بیان جد و سیراج من . بعز و با عز از د شیرین سخن
 ایورب کشن راضدانی کریم . بدار و دامی بشه . بعزت مقیم
 خراید شود هر و اقبال او . ترقی شود دولت و مال او
 بقفل خداوند کل با صواب . ز طیب شد مختتم این کتاب
 یکی مولوی قمر دین است نام . ز بس فاضل و ناظم خوش کلام
 چه بشید نظمنم که در عیسوی رقم کرد نار بخش این مولوی
 بدوح ایورب کشن نامدار . شد شاعران و فضیلت شمار
 چه خوش مثنوی طیب است گفت . باشعار شیرین او گوهر است عطف
 سنس دو سنجی بشیرین سخن . قمر زو د گو گست باغ عدن
 سنه ۱۸۴۷ ع

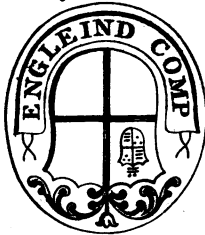
مثنوی بذا من تصنیف منشی طیب است المتخلص به طیب
 و در بیان احوال مجسمه خصال مولوی جهان ملک الشعراء
 زمان مهار اجدا ایورب کشن بهادر مع خاندان طالبشان
 و ام حشر تب ۱۲۰۳ اینکله بمطبع محمدری مولوی محمد فیض است

* در کنگره بطبع در آمد *

عنایت هم از طرف آن کسبی نشان کرامت نشان با موی
 ابا نغمه کابو ثابت بچنگ عنایت با عز از شهید رنگ
 عنایت دیگر گشته یک فیلسفست زانگریز آن کسین حق پرست
 چه سازم ابرشان اوقال و قیل تو گوئی بعالم بود بیعدیل
 بسی بود فیاض و دریا نوال بده بخت و هم دولتش بی زوال
 قدر دان او علم و ماسر به بسی نه احمای او در جهان بد کسی
 شب و روز مشغول بد با نشاط نه بد کار دیگر بجز انبساط
 بزائی ترقی دین مبر سر بر راه خدا داد انبوه زور
 بد حسنت همه دین و ایمان بده گزین شان او خالق جبران بده
 ز صندل ز مالای گل باد قار و را پیشتر دادی با افتخار
 فلک جاه آن راجه نیک کیش بفرموده بگمانی ذات خویش
 کبی پوزمید است دسه و خزان و راهفت اندراج بودندان
 بهتقریب نزدیک اولاد خویش قصه سه گانه کرد زور بلکه پیش
 اور فاتحه مادر خویش کن که ز بهفت گانه صرف کرد آن زمن
 ز پیش رویش است ^{آن خاندان} بصد حشمت و جاه با عز و شان

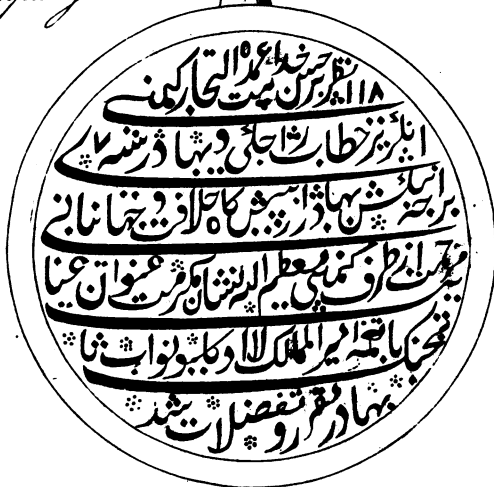
نشان انگریز کمپنی

نشان لارڈ کلوڈ

Lord Clive's Arm

British Company's Arm

این نقشہ مہاراجہ کلبھوشن دہلی کے لیے تیار کیا گیا ہے اور اسے مہاراجہ کلبھوشن دہلی نے اپنی مدد سے تیار کیا ہے۔

A transcript of the Medal awarded to Rajah Nura Krishna Bahadur, is printed for the biography of his grandson Rajah Apurva Krishna Bahadur, Poet to his Imperial Majesty of Delhi, & Member of the Hamburg Academy.
J. & J. 1847.

بگشتند از کار او شادمان برائی ترقی جاهش بشان
 و در اوقت آن شاه دریای جود بر اجه بهادر خطابش نمود
 بر و شد عطا یازده بار به به نشان و شوکت زد در گاه شده

ز جام ز دستار و تیغ و سپهر ز سر پیچ و جینه ز مالاکهر

ز طوغ و نشان و ذکوس گران مع باگی جهالری خوش به ان

و گرشه عطا منصب شش هزار بشوکت بار به هزاری حواری

شده نیز فرمان شاهی عیان در آندم بران راه را بجان
 در جات بود

در ان صبح این عبارات بود پر از وصف او صامت و

خصوصاً در ان این کتابت بنام به پشمان پشت این خطابت بنام

ز در بار آن لار د عالی مکان بر و شد عطا زفره ز در بشان

عیان به بران ضرب کوهت ^{آوارسی} در جشان و تابان بده همچو شمس

در فارس سنی شرباصد و قاز همین به عبارت در آن آشکار

نظر بر نیکو خدمت و چاکری رفیع المکان تاجران کبیری

خطاب نقی را بجای نایب است حسن یازده صد بهشتاد و هفت

بر اجه بهادر نیکو نیکو عطا شد زد در گاه شاه زمین

بمفضل الهی جو شد فتح جنگ ابر جانفشانی دہیراج بنگ
 در آدم کہ آن کلیو با بدل و در اخاص دیوان کو نعل نمود
 در ان عہدہ ۳۰ سال با صدرام برادہ ہر کار بنیکو نظام
 کہ تا عہد بر لشت صاحب کلان تعیین بود آن را بر ارجگان
 نمود او ہر بند و بست آن زمان بنو اب و با ارجگان جہان
 مہاراج از جانب کہنی نمود ہر کار با خورجی
 ہر آن وقت رفتہ گور نر کلان بہر گاہ سلطان ہندوستان
 در آن وقت دہیراج ہر اہ بود بہ آنکارا بخت با جاہ بود
 ابر ملک ہندوستان و بہار چہ بنگ و آدیہہ و دیگر دیار
 ملا یک نہ شاہ عالم بشاد کہ بر کلیو راکار دیوانی دہو
 بجماعت مرصع بفرمان بجاہ خطا ہش ہمین گشت از پیدہ شگاہ
 امیر المہاک بنیابت بچنگ بہادر بنو اب ملک فرنگ
 ز طرف کلیو آن مہاراج بنگ کتابت نمودہ بشہ پیدہ رنگ
 کہنی را نبودہ جز آن بیک خواہ بہ انگریزی و بہاوی و سہنگاہ
 از ان رو گو نر بہادر کلان ہم آن شاہ عالم ملا یک نشان

که او بود بعد مهراج من فلک جاه و مهراج مهراج من
 باد صفت جدش کشایم زبان به اشعار شیرین زخم و احسان
 و اسنان در بیان مهراج من کشتن بهاد و نغمه اسد بفرزانه
 پده جام بی صافی مهربان مهراج من که تا آخری و اسنان
 همین آرزو داشتیم بیشتر که حازم بیان نب کشتن مهراج من
 یعنی بود فاضل بهر یک زبان زلم و هنر یافت او غر و شان
 فلک جاه نواب عالیجناب به عالم پده لار و کایتوش خطاب
 بهر آنوقت آمد اور مالک بنگ بهر شان و شوکت با صباب
 که آن ملار و صاحب ذوی الاقدار مهراج من در آن زمان باد قار
 اور مهده منشی خاص خویش بفرمود او را از لطافت
 بهر انگه بی صوبه و ادبی بنگ بهر اسم علی جعفر آمد بچنگ
 در آنوقت آن بکشش ذی دقار بهر راه میجر پده اسوار
 که آدم پده نام آن بحر بود سپهبد او در فوج انگریز بود
 چون میر قاسم اباحسنه حال گریزان نشد تا که او از جدال
 بهر راه میجر پده بکشش بی فتح جامی به از جان و تن

بعالم و هنر هر که استاد بود مهاراج بسیار زو شاد بود
 بعالم به از ددن عالم به بخشیده وینار بی انتها
 بدش لطف بر بر آهن بیشتر هر انکو بد آگاه از شاستر
 که در دین پیدی بد او استوار ادر ذکر حق بود دلیل و نهاد
 برائی مددگارئی دین خود که از جان و دل او بعضی شاد بود
 مر بر او خدا ساختی بیشتر ز دنیا زو ز صفت آن دادگر
 بعالم نبوده کسی احمدش بد ه مانتجی هر کسی بر درش
 بهر بزم آن راجه راجگان شدی جلوه گر آن موبامکان
 ز صندل ز مالای گل باوقار بدادی و ز اخلق با افتخار
 ز پدشین خطابش مهاراج هست بدات خود آن راجه سمر تاج هست
 مهاراج راز و چه بود و شش ^{بهر هشت و صد} دختر ماه و شش
 به تزیج صد دختر و پنج پور ^{آن حضور} صد الف زو صرف کرد
 مهاراج و هیراج یکتای فرد دوران کار یکجائی ذات کرد
 ادر فاتحه آب خود نامدار ^{بهر مود زو صرف} دو سی هزار
 اب آن مهاراج عالی مکان ^{بده} بکشش نام اندر جهان

پیششاند ز در جهان بی شمار بیایی ز دینار صد صد هزاره
 چو بشنید آن راجه راجگان همین آرزوی گورنر کلان
 اندازند آن گشت با صد شکوه که از شرح آن شد ز بانم صدوه
 در آمد بگلگتد با عز و شان ملاقات کرده بصاحب کلان
 به آن وقت هنگام فرجام بود که جشن دسهر افش انجام بود
 در آن وقت راجه فلک بارگاه نمودش خیافت بصد عز و جاه
 بکم مهاراج حالی مقام برانجا بگه بزم بزوه نظام
 دریا مکان آن گورنر کلان بفرمود جاوه درانجا دشان
 همه صاحب کونهل عالیه و دان بزم حاضر بدند همه مجوم
 همه را مهاراج تعظیم کرد ز عظم و زنگنه سده تکریم کرد
 جان بزم آن حالتی شد آشکار که فردوس زو شد بدل شرمسار
 باوصاف راجه بر معازم بیان که عاجز قام گشت و قاصر زبان
 بچو دو بهمت بجاه و جلال بعالم نه هست و نبودش منال
 نواب و راجه هم اهل فرنگ بره دو دستق با مهاده اج بنگ
 به اوشان بان راجه بیک نام بره نامه پیغام جاری و دوام

شخص در او بود و راجه بدان همین است مشهور اندر جهان
 فریدون چشم عادل و حق بر او بن شاه طالم ساجیان شکوه
 که یک آن ملک زاده بجز بود برادر سته اکبر ثانی بود
 نموده یکی شقه خوش رقم بنام مهاراج و الا لاهم
 بدست یکی از دیوان خود بنزدیک راجه فرستاده بد
 که همیشه بره شاه طالم بدان بسج بود او قاضی خوش بیان
 مضامین رنگین بداند ران بنفرمودن لطف بر حال آن
 مهاراج آن را غنیمت شمرد یکی کارم کار آن را اسب پر و
 گوزرگان لاد دست و خطاب بدش در جهان جلوه چون آفتاب
 بکاکه آمد جو آن نامدار بجاده چشم آن فریدون و قدر
 بی دیدن راجه شد شوق او بدل پیشرواست این ذوق او
 در آنوقت راجه بسیر و شکار بشهر بنامس بد است و الا
 شب در دزد و هیراج حالیمقام بعیش و طرب بود شاغل کلام
 بدین طرح بصبار کردی سفر بصد شان و شوکت که آن دادگر
 هم از نیست پاک خود جایجا نمودی زیارت بکاشی گیا

یعنی بود و شاعر خوش مقال بسی بود او فاضل بی مثال
 که او بود استاد زاویه بکام فلک جاه دهیراج عالی مقام
 بود و الطاف آن پاکدین چو او بود هم کتب و اهدشین
 جلیل القدر صاحبی خوش طبع مہاراج را بسکه بود او در فنی
 پدہ نام او فضل مولیٰ بخان بسی بود او فاضل و خوش بیان
 او در شعر گوئی چو استاد بود ازان رو مہاراج زو شاد بود
 و یاض علی نیز قادر علی بہم بوج لال و بستنی مولوی
 پند این نیرمان صاحب شعار فلک جاه دہیراج عالی بنار
 یاد صاف دہیراج من مرع شان نمودم زره راستی کل بیان
 بسی بود راجہ فضیلت پناہ بہر علم میداشتی دستگاہ
 یہ آرد و زبان سخن دیوان بگفت برنگین عبارات گوہر بصفت
 یکی عشق نامہ بہ آرد و زبان بفرمود در نظم آن خوش بیان
 چنان گفت دیوانی در پہلوی برور شک زو سعدی دانوی
 او در بارسی قصہ بہرام شاہ در آرد در نظم با عز و جاہ
 او در بہر ہم خوش کتابی بگفت سخن اندران ہمچو گوہر بصفت

تخلص در ابود مؤجد بدان بعالم بداند خورد و کلام
 رفیع القدر میرزا جان بنام تخلص طپش کرده بود ادبکام
 ادر شعر آورد و بادشاه بهر علم میداشتی دستگاه
 بمنی هست تصنیف زد آشکار بعالم چون خورشید باشد و قادر
 ز حضرت طپش قاضی خوش بیان پیاموخت و میراج اردو زبان
 فلک جاه آن را بجز را بجان به ایام احسن و سهر ایشان
 چو ترتیب محفل بدادی مدام هم آرا طپش شاعر خوش کلام
 ادر نظم آورد و بجاه وحشم بخوبی نموده مرا امر رقم
 جلیل القدر عالیه خاندان ابوالقاسمش نام بوده عیان
 بقاسم تخلص کند در جهان چه خوش شعر گوید به اردو زبان
 ندیم مهاراج و میراج بود بر دواشتی لطف آن بحر جو
 باوصاف و میراج والا حشم کتابی به آورد نمود ادر رقم
 که آن ذیقدر قاسم نیک نام بو قیر الحال باشاد گام
 که اسناد خوش ناظم بنگ هست به پیشش آباک و گرتنگ هست
 گرامیتدر نام به میرجان نشر به تخلص در ادر جهان

اکنون باید مدواستانی زخم ز حال است او بیانی کنم
 و استان در بیان مهار اجد راج کشن بهادو نغمه اسد بغفر انه
 زیاده نش تر و تازه شده مرغزار بی لعل گون عاقی من بیاد
 مرا کم کی داسنان خوش بیان بهراج مهار اچ عالی مکان
 و عالم در ارا بکشین است نام ز اخلاق او خلق بد شاد تمام
 چوناتم ز بس بود در بدلی و به نصفت منوره جو خورشید بود
 بهمت بداهه همچو شیر عربین ز رهش بدنی و شمشیر
 چنان بود در بار آن نامدار بگشتم ز نغمه بر آن شرمسار
 شب و روز در صحبتش با مرام بماند ندی فضایی عالم تمام
 چرا نامش در اجد بکنای و بهر بعلم و هنر همچو مو اچ بحر
 که در بارسی بود استناد او سراج الدین خان باطنی میک خو
 به ارا القضا افسر قاضیان به ده آن فلک جاه عالی مکان
 بهر علم بودش چنان دستگاه که در ملک عالم او بد به باد شاه
 ادر شاعری شاعری به چنان که پیشش خجیل همه شاعران
 قصایدت زو بهت بسیار خوش بشیرین عبار اجد گفتار خوش

و زمین شهر کاکته جنت نشان بگردد هر آنگار احسن عیان
 و در آن کار راجه نماید مدد هم اندم زدینا روز ر بیعد و
 با فرودن علم اندر جهان همیشه بود ساعی راجه زبان
 بهر مد رسه حالیه دمیدم دهد تفر با کتاب و درم
 شب و روز بر حال هر جزان به بخشند ز روس بهمانی کران
 نایم چه توصیف از ذات او کجا میرسد کس بدرجات او
 بهر محفلی اندو شود بایش و او دهد صندل و مال و گل و را
 و در اندو و بانوی نیک تر از آنند یک دختر و حه پسر
 او در عقد بود کلان نام دار بفرمود ز ر صرف پنجه هزار
 در آنکار خوش راجه بیکجائی کرد هر ذات خود را و بیکسای فرد
 او در قاتح اب و جد ه شمار بگرد او که ز ر صرف یکصد هزار
 خطایش مهاراجه د این از رئیس است آن خاندان از ^{صاف}
 ز پیشین است بس جاه آن ز درگاه د هلی بصد غر و شان ^{صاف}
 ایب آن مهاراجه عالی مقام بعالم عیان راجه کشن است نام
 چهارم خلف هست زان نام دار فلک جاه ده میراج سن باو قار

کتابی فرستاده بد آن زمان عبارات آن بد بحرین زبان
 یکی از سفیران آن بارگاه که او بد بسطططنیه بجاه
 از ویافته از نظام آن کتاب برنگین عبارات باصه صواب
 بیان کرده بانکل حساب جهان به تصحیح بانقشها اندران
 بنام مهاراج باعز و جاه یکی نام آمد از ان پیشگاه
 و دانست تحسین هزاران هزار ابرهلم آن راجه نامدار
 چه رایلی یسی تیک حوصائیتی بلند آن منور که چون مشتری
 و گره مجمع بنگ و دیگر دیار همه جاتصانیت خود با و قادر
 فرستاده بد راجه بیک نام بهر جا بگشته پذیره بگام
 بنام مهاراج و الامکان نوشتند نام برصد عزو شان
 یسی لار و صاحب گور مرکان بسی حاکم وقت و الامکان
 بسی نامداران ملک و دیار به راجه چه تو اب و الاتبار
 همه را تصانیت خود شاد شاد ابر طور تحفه مهاراج دا و
 نمودند او شان پذیره زجان به گشته بر علم او شادمان
 به تحسین نوشتند با اتحاد بنام مهاراج نام بشاد

بدرگاه آن شاه گیتی نظام مهراج با بنده گی با مرام
 یکی از تصانیف اردوی خود ابر طور هدیه فرستاده بد
 که از خواندنش شاه مسرور گشت پذیره بنفر سو و محبوب گشت
 یکی بنفر ز مهراج را بنفر سو و آن شاه فیترک عطا
 یک بشت آن چهره بادشاه عیانست و در ضرب مانند ماه
 دیگر بشت آن چهره خور عیان چندی نشان کواکتب و زبان
 دیگر هم یکی شفته پر خیا تمام مهراج گشته اعطا
 که آن شفته آن شاه و الا هم ز دست مبارک نموده رقم
 مهراج و هیراج عالی مقام بدر بار همبرگ با صد مرام
 یکی از تصانیف خود باوقار فرستاده بود او بعد انکسار
 پذیره بشد آن بدر بار حام بنو فیتر و غیره عزت تمام
 جوهر عالم را چه بشد شادمان به افزودن جاه او در جهان
 در آن مدرسه عالی باوقار نمودش یکی سروری کامکار
 ملی سرخ روئی د هیراج من پذیره پیش ظفر بادشاه ز من
 ابر طور هدیه بشد بو ظفر بدر بار بعد مهراج با کر و فر

Ou Raja Apurva Krishna
Bahadur,
Gouverneur des Provinces de Delhi.

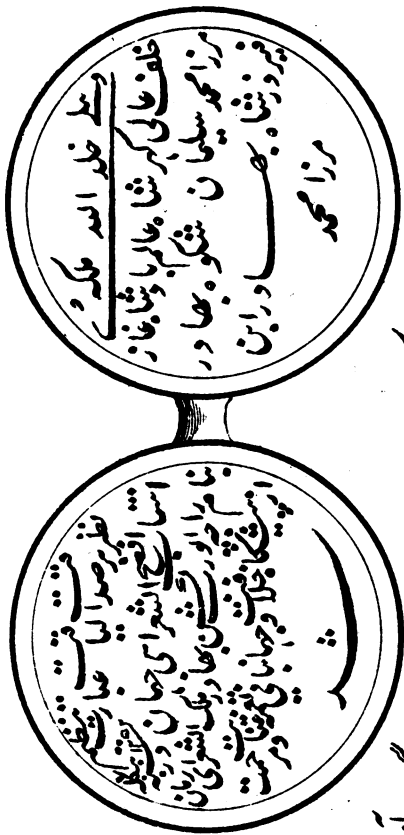

این تمثیل تو تشابه پر چوید که بهما را اور کیشن بهمانا عرض شما در وار و در همه عمر عطا شده امی لیا سزا
فیشا

A transcript of the Medal Awarded to
RAJA APURVA KRISHNA BAHADUR
Post. to his Imperial Majesty of Delhi.
& Member of the Hamburg Academy
by His Prussian Majesty. Printed
for his life 1817.

بدند این مدینان به راه او آوردی آلاهم گردن بسک خو
 خطاب همه صاحب ذی وقار بده پرشین کوننت با اقمه از
 بدان جنگ لاهور با عزو شان نمودند او شان شجاعت عیان
 بهر انگاه شهر اوده بجز جو و بکلمتت تشریف فرموده بود
 فقط با مهاراج عالی تبار نموده ملاقات آن والی داد
 یکی از تصانیف خود با مراد ابر طور هدیه بشهر اوده داد
 بمقبولی 'سنخه' نامدار ز درگاه شهر اوده والا تبار
 یکی شقه 'خاص' با عزو شان بنام مهاراج گشته عیان
 شهوی عادل و دادگر پرشیه که فیدریک ادلیهم بده باد شاه
 به برلن بدارد که او شخنگاه ز آبا و اجداد او باد شاه
 بسی باذل و حاتم روزگار بعضی است او فاضل و هو شیار
 بدین مسیح آن شه پاک دین که بر نیات پاک است او معین
 چنان فوج دارد او اندر جهان تو گوئی که مواج دریا عیان
 چنان جمله آباد از مهر او شود خسته عالم هم از قهر او
 هو خورشید روشن بجاه و چشم ز فیضش بشد زرد روی درم

فرامین شاهی بعز و وقار بنامش فرستاده بد شهریار
 بد بهراج و باخانانش نشان هنوز است رسلی و رسایل عیان
 یکی شاهزاده نریا مکان بکلمت او آمده بد نشان
 در اخلاق گویند فیروز شاه خوش اخلاق از بس فلک بارگاه
 که او بود در خانه ان ظفر مایمان شکوه آب آن نامور
 بر اجمه در اخوش ملاقات بود شب و روز باهم حکایات بود
 چو بر علم راجه برورش فزود در انغم ز رعایت نمود
 بیک پشت آنست صد آفرین ابر علم آن دانا و دور بین
 به پشت و گرانام شهرزاده وان که تاجدار شاه عالم بخوان
 شب و روز آن شاهزاده فهیم بنزد موماراج بودی مقیم
 یکی شاهزاده ذوی الاقدار بعالم در انام بد والد ماد
 که او بود شهرزاده پُرشیه در آفاق روشن خویشید و م
 بمی بود او فاضل و هو شیار به او صاف بر بود آن نامدار
 به افواج برتس بلاهوریان هر نگاه بد خریده در میان
 در آنوقت شهرزاده عالی تناد به افواج برتس به استوار

اینگونه تمیز بر این تواریخ همایان پادشاهان
 این بزرگواران پادشاهان در ششاد و ششاد
 مرزا محمد

*A transcript of the Medal awarded to Shajah
 Ahurra Krishna Bahadur, Poet to His
 Majesty the Emperor of Delhi, & Member of
 the Hamburg Academy, Geo. Geo. Geo. printed
 for his life 1847.*

از دست ایجاد آردوزبان . بعالم بد اند خور و دکان
چو دیوان آردوی شه بو ظفر نیاید . بعالم چنان در نظم
بگو بند باراستی عالمان نه است و نباشد بعالم چنان
مهراج از کم شه بو ظفر بیان کرد در نظم حال تر
بدوش گفت در بهادی آن کتاب شعر او چون مرد آفتاب
چو آن نظم را دید شد شاد شاه بد مهراج شد حکم از پیشگاه
بد تنظیم حال شهان دگر ز میران ملک تا ملک بو ظفر
اجناب
مهراج در گفتن آن کتاب شب در روز مشغول است
به ترتیب آمد از ان نامور به انگلیزی آن داستان تر
شهی بد محمد علی نامدار بلکه نویده تحقیقا پیش قرار
بسی دورین بود آن یکنام ز عدلش اوده یافته خوش نظام
شعار
قریب دن چشم عادل روزگار به بخشش چو خانم سخاوت
مهراج دمهراج والاحشم بعد آرزوی خود دمیدم
بطور هدایا تعانیست خود بدرگاه آن شه فرساده بد
ابو علم راجه چو شه گشت شاد به بخشیده خلعت بسی نامراد

و در اشعار خاص شاهى نمود کزین لطیف ادعز و بجایش فرود
 که دیوانى خود گفته بود ظفر زور نگاه آن قازى ناموز
 عطا بر مهاراج شد آ زمان بهتر مان شاهى بصد عروشان
 چه دیوان خوش معدن جوهر است به پیشش خفت لعل دهم گوهر
 هر مطلعش مطاع آفتاب بر در شک از مقطعش ماهتاب
 هر شعر او بهتر از لعل و در محمد و شائى که بم است بر
 جهان نسخه آمد ز سلطان به دید تو گوئى که تفسیر قرآن مجید
 شهر شاه آفاق آن دادگر تجاخص ظفر کرد خود مشهر
 مضمون تازه بفتح البیان بر است آن جریده به آرد و زبان
 به عالم کمی نیست جز باد شاه که دارد بار دوزبان و دستگاه
 بحر خاندانش به آرد و زبان که اناب دعوى کند در جهان
 شهبی بود در دوزمان ظفر به نصفت جو خور شید به مشهر
 شهر شاه و صاحبقران زمین به جاو گرجون سهیل بین
 شجاعت اثر هم سخائى زمان کزان شاه به نظم هند وستان
 که نامش به در جهان آشکار جلال الدین اکبر شده نامدار

کتابی بدیه پرشین تیل نام بانگر یزی آن بد بشیرین کلام
 در اثر جرم ساخت راجه زجان ادر شتر رنگین بار دوزبان
 چه خوشگفت دیوانی در پهلوی بر ورشک زد شاعر پارسی
 ملک بو ظفر غازی دین پناه پدارد بدیهلی که او تخت گاه
 بسی دور بین حق گزین حق پر نوه عطار و رقم هم فریا شیکوه
 شد دادگر عادل روزگار جمان پرور است و ذوی
 نوفضش بر ورشک نیدمان بدل ز فیضش بشدگان زرد ^{صجل}
 شجاعت اثر غازی و شه سوار ز آباد اجداد او شهر یار
 پیر رگاه آن باد شاه ز سن فرستاد باشد و هیراج سن
 تصانیف آردوی خود باوقار پذیره بفرمود آن شهر یار
 ابر علم او آن شه نام دار بشد شاد و فرمود نحسین
 هم از نیش شه نموده رقم ز آباء تو بهترت یافتم
 بهر آنکه فرستاد آن بحر جود که دیوانی در پهلوی گفته بود
 شهنشاه هندوستان بو ظفر چه تصنیف او دید آن دادگر
 بشد شاد بسیار شاه زمان بر احوال راجه بشد مهربان

از آن حادثه مهملکه مردمان ^{بشدت} امان یافتند آن زمان
 ولیکن که از خواہش ذوالبحلال ^{وزان} حادثه غرق شد ^{مرج} لال
 کملگانون جانی به تخت بہار ^{بشرب} مونگیر است آن آشکار
 و در آنجا ہمین حادثه شدید ^{ان} جد روز و سہ شب بود طوقان
 ہمیشہ کسی را کہ نانی نبود ^{سلامت} بود جان گمانی نبود
 بزحمت بہ محنت ^{بسختی} کمال ^{بصدر} در جاکاہ و باخصہ حال
 نموده از آن جایگاہ باز گشت ^{بکاکتہ} آمد از آن کوه و دست
 داستان در بیان نامہ و پیام کردن ^{مہاراجہ} اپورب کشن
 بہادر و ام حشر ^{ببا} و شایان و یافتن عزت از درگاہ بادشاہان
 بدہ جامعی ^{حاشی} خوشخصال ^{زخم} داستان ^{بخوش} قیل و
 مہاراجہ باشوکت و عز و شان ^{ہمین} نامہ صبح و معاصر مکان
 اور شعر گوئی او مشغول ماند ^{ہمین} حادثہش ^{بیک} معمول ماند
 بہ خوش گفت دیوان ^{باردو} ^{زبان} ہر مطاعش بہتر از بوستان
 بہ خوش قصہ چاریاری گفت ^{کرد} نظم ^{وہم} سرگورہ ^{بمفت}
 بہ خوش گفت دو سنوی ^{بار} قاد ^{بار} دو ^{خور} شید ^{شد} آشکار

نگشته ملاقات با هم و گر که نام دوران شهر با کرده
 حدیب کرد با عیش و عشرت ^{مقام} مهاراج دهسراج آن بنکنام
 هر جا مهاراج کرده مقام ز فقر او هر جا باشد از دام
 بیانی بر او شان عطا گشت زر ز حکم مهاراج و الا گز
 طوایف بر بزاز شیرین سخن نمودند محمد ابره سیم بن
 بر او شان به بخشید خلعت بکام بدینار و زر هر زمان بنکنام
 خوش اخلاقی را بر نام دار چو خور مشتهر شد بشهر و دیار
 بگم خداوند عالی مقام از انجاروان گشت کشتی تمام
 بصد شادمانی ز دریای گنگ نمودند زمین طرح طی راه بنگ
 قنک را اگر ار اشد این نشاط شکسته صراحی می انبساط
 بناگاه روزی قیامت نشان یکی گشت طوفان نوحی حیان
 پدید آمد آن طمان بلائی عظیم مبینا د چشم حسودای کریم
 زیاد مخالف ز امواج بحر فرو شد بسی کشتی در بحر قهر
 بفضل برارنده ماه و خور هر ان کشتی از مال و زر بود
 شکسته بشه پس سلامت بماند و گشتی ایل امانت بماند

که دارم عزیمت به هندوستان تا شاکم خوبیهائی جهان
 بذر بار در بار حکام و ذوق بسی نورچیدم ز فرجام نخت
 مگر نیت پاک دارم بجان برائی قدم بوس شاه جهان
 بدین روی روم در حضور ظفر بهادر میراج الدین و الاکبر
 پس از بار یابی زد درگاه ^{شاه} همین آرزو دارم ای خیر ^{خواه}
 بذر بار لکهنوروم با شتاب بهدشان و شوکت شوم فیضیا
 از ان پس زیارت کنان ^{جایجا} بهر دو دار منتهرا بکاشی گیا
 کنم باز گشت آن زمان زودتر نسازم سکونت بجائی دیگر
 چو اسباب آراسته شد تمام همین عرض کرده مدار المهمام
 که حسب الامر شد مهیایانم بفضل خدا و نذر اب الانام
 در اندم منبجتم بدیده کتاب یکی ساعت بنک کرد انتخاب
 در ان ساعت بنک با عزوشان براه سفر گشت راجه روان
 که منزل بمنزل بجا و حشم رسیده ادر مرشد آبادیم
 شک جاه تو اب عالیجناب که او ناظم بنک دار و خطاب
 بکاکه آنوقت بد استوار از ان رو بدیهیراج و الا تبار

مهم ز بهنایش بعلم و هنر مرا گفت اسناد زان نامور
 چرا نا شود راجه نامدار بعلم و هنر قاضی روزگار
 بار دو چه میگوید او غزلیات همه شعر او همچو آب حیات
 مهاراج من خورم و شادمان تخلص کنور کرد خود در جهان
 و اعدایان در بیان تشریف فرما شدن مهاراجه اپوزب
 کشن بهادشاعر خاص شاه دهنلی سردار مدرسه طالبی اهرگرگ دام
 چشمه سمعت بسد و ستان و غرق شدن کشتیهایی از طوقان
 به و جام می حاقی مهربان زدور فلک بیقرار است جان
 نه در یک و تیزه فلک را قرار چنین است هم حادث روزگار
 مهاراج روزی بجاه و ششم بدیوان بفرمود جاوه جویم
 بدیوان و دیوان و هم کارکن بخدمت میان بسده چون
 و پیش فلک جاوه حاضر بدند بی کار سرکار شاطر بدند
 چو شد کار سرکار عالی نام فلک جاوه با خورم و شاد کام
 همین حکم ناطق بدیوان بداد که باز و در با ششم با مراد
 مویا بکن سازد اسباب حیرت بعد شان و شوکت بزودی

هدا نصوص بر آن مرناج من بخور و ندی خویشان و همسراج من
 همین گفنی هر کس بدر و دغنان هلاکت بدی گراب او بجان
 پس این طفل البته و اناشدی ز بعضی قاضی و بر ماناشدی
 بر آنوقت اسباب و قادر طی بسوئی مکان رفت با خوشدی
 همه او یانش بر غیبت تام نمودند مکتب جدا صبح و حمام
 بد تحصیل علم و هر آن زمان مهاراج را جستجو شد ز جان
 بر آنکس که بد آهنگشین بدر معین در احاطت آن نامور
 نجفم یکی ز این ریاض طی گویند عالم مرا سولوی
 دوم منشی خاص این برج لالی بسی قاضی و شاعر و خوشخصالی
 میوم را ایضا حسب جلیل که اسرار است مادی و بوالو جن من
 جهانگیر آباد شهری کلانست که نواب انجمن یا ساکنانست
 همین است دیوان آن کاران بر شده عمومی مهاراج دان
 ادر صحبتش همچنین قاضیان بنامند صبح و معاشادان
 جو کردیم در علم با قال و قیل ز صحبت بشد قاضی بعد بل
 ز ناموخت علم و نخوانده کتاب که از غیب او شد نصیحت

که او بود اسناد آن نامدار مسم نیز است تا آن کامکار
 هر آنکه مهاراج مکتب نشین بدو من بدم گره گشس بمقرین
 نمودیم چون شرح آن بوسنان مرا بود آمد شد انجا از ان
 که میدیدم از جیم خود یار غار مهاراج ذیجاه و الاتباد
 به تحصیل علم و بکسب کمال نمیداشتی نگاهمی اصلا خیال
 دلش بود مایل بسیر و شکار همین حادثش بود دلیل و نهار
 طبیعت رجوع بود در موصفی بسر بر وی اوقات از خودی
 ولی صحبتش بود با میرگان بنو اب و حکام طالبان
 اگر چه به تحصیل علم و هنر نمیدانست و بهیراج مطابق نظم
 ولیکن بسی شیرین گفتار بود و طبیعت رنسا بود و همیشه بار بود
 به تحصیل علم و هنر با مراد بدند اخویانش بدل بسکه شاد
 نمودند شان خوب تحصیل علم به گشتند دانای دوران بکلم
 و شام
 شاخوان او شان خواص و عوام بگشتند از جان و دلیم صبح
 چه در پهلوی و زبان فرنگ چه در عربی و هم زبا بهای
 و بود گوئی بلاغت بشان گزیدند شان را همه قاضان

* داستان در بیان احوال ایام طفلی *

* مهاراجه ابوبکش بهادر دمام حشره *

بسعادت بیاضاقتی مهربان بده جام مل بقدر است جان
 بدارم به تنظیم اشعار فکر بر دوی کم راست اخبار و ذکر
 شب ماه بوده بوت بهار به محفل جشن پر دین تبار
 مهاراج والاداران انجمن بده جلوه گر نامدار ز من
 بسی فاضلان زمان نیک خو معین بد آن زمان پیش او
 مهاراج می گفت اشعار خوش پر از معنی و تازه گفتار خوش
 ز بس فاضلان زو پریشان بند به پیش همه تازگ و جیران بند
 ز حیرت همی گفتم ای مولوی که در عربی و اردو و بهاوی
 بهاراج دار و لیاقت ز بس ز اندر جهان همه سرش است کس
 که بود است استاد دانای او بگوای در باض های نیک خو
 همین گفت آن فاضل دور بین شنوای مهربان من حق گزین
 یکی مشفق بود قادر علی که او فاضل و ناظم و مولوی
 من و مولوی نسیم بوسنجان نمودیم شهرش ابام ز جان

نهایت حسین بود و خوش قال بود در آن وقت عمرش که ده سال بود
 مهاراج را گفت صاحب کلان که ای نیک فرزند من باباجان
 ترا پس ازین تیغ و رکار چیست چه حاصل شود زین بگو کار چیست
 جوابش مهاراج زد و دشتاب همین داد بندگان را با صواب
 که ای لاد ذیجاه و الاشم ز الطاف تو هیچ دارم نه غم
 بکاریکه فی الحال آناد نیست که تیغ بکار آید آن کار نیست
 ازین گفتگویی مهاراج من مهاراج دهمیراج سرنج من
 بگردید خود رسد صاحب کلان بفرمود کای طفل شیرین بیان
 که صد آفرین باد بر اهدمت بزاید شود شان و هم شو کنست
 شنیدیم چو این وصف آن نامدار ز رطب الیمان مولوی کامگار
 هماندم بهره شدیم با نمودر بمرعت رسیدیم مادر حضور
 مهاراج خوش گشت از قال من شفقت بفرمود بر حال من
 هم آفران در زمره اهدنشین بگشتم ز الطاف و لطفش ^{معین}
 هر روز نور و ز در صحبتش بگردید حاصل ز بس رحمتش
 ای منی شاد و هستم ز الطاف او دل آباد هستم ز اعطاف او

فلک جاه نواب عالیجناب منور جو خور لار و بانگ خطاب
 گور زکمان کشور هند و بنگ که باشد جهان زیر حکمش به سنگ
 فریدون چشم عادل روزگار بعالم جو خورشید هست آشکار
 خوش اخلاق و خوش خلق و ^{عالم پناه} جهان پرور است و فلک بارگاه
 همراه لیدی بر شک جمن بفرمود تشریف در انجمن
 بهره ندیمان ذی شان بدن بصد شوکت و جاه شادان بدن
 همه صاحب کونسل عالی به گشتند رونق فراهم جو
 سپهبد ارسلطان برتن بشان کما مش بد لار و کبیر میان
 شجاعت زدویش عیان هر بصر بعالم جو خور جاه او مشهور
 وحید العصر صاحب نیک فال شود زیر تینش جهان با مال
 زر عیش بر روز زمین و زمان جوان مردیش بد بعالم عیان
 همراه برده نه میان خویش بخورم بصحبت گزینان خویش
 در آمد در ان انجمن شاد شاد مهاراج من آن زمان با مراد
 بتعظیم مهمان خود آمده بصد جاه و باشان خود آمده
 بر آینه تیغ را از میان پو شیده خلعت بصد عردشان

شب در روز در خدمت شاهان مقیم اند و هستند خورم بجان
 چه گویم دلبری آن نامه از ز تقریر و بیرونست ای بار طار
 بیان داستان دلبری او شنوا ز سن ای منشی بیک خو
 بهر حال وقت و صبر امدام همین محفل جشن یا به نظام
 که ناپا نزه شب بجا و چشم بیار است می شود بزم جم
 معطل شود کار دیوان تمام باشد خورم خواص و عوام
 چو فردوس ایوان شود زر نگار که بر جلوه اش مهر گدو نثار
 بسی ناز نینان با انبساط مهر شام حاضر بر قص و نشاط
 خوش الحان قوال با ساز خویش در آن بزم باشند باناز خویش
 چه راه چه نواب و اهل فرنگ چه منشی چه مولی چه میران بنگ
 پیارند تقریر و در وقت شام بصدشان و شوکت بعزت تمام
 خصوصاً از آن حد شب آخری مرتب شود بزم چون مشتری
 همه طاکم وقت و الا قدر بیایند اینجا بصد گرو فر
 اباناه رویان طناز خویش بصد عیش و آرام و در ساز خویش
 که ضالی در آن وقت عیش و نشاط بصد خورم و بصد انبساط

بسی بود بر حال من مهربان . یحیی بود خور سینه از من . بجان
 بسی کرد او خوش صابو کی . من از آن روز بفرمانش از جان دین
 جهانگیر فرهنگ را می نوشت . خوش و خورم و بار ضامی نوشت
 که روزی ریاض علی مولوی . بجائی من آمد بخورم دینی
 بسی بود او ناظم و وزگار . بسی بود او قاضی نامدار
 بار دو . بفریبی ادر پهلوی . لیاقت بسی داشتی مولوی
 شرح یافت زو نینجه بوستان . گلستان سعدی از او شد بیان
 خط من جو او دید شادان بگشت . صبا بش . بسی کرد خوانان بگشت
 از آن بعد با هم بشد اتحاد . ز من بود او شاد و ز من بشاد
 بر وقت بدین طول مدت گذشت . شب و روز با هم بخت گذشت
 من گفت روزی که ای مهربان . بیاید همه از من شادان
 قریب است از خانه ات ای رفیق . نه دور دراز است چندان شفیق
 بچی هست فیاض حاتم زمان . متور و خور شید اندر جهان
 مهاراج بگنای دوران من . که احسن شریفش اپورب کشن
 خنان فیض او در جهان آشکار . که در یای هما شود در مهابار

بود ذات او وحده لا شریک . بکارش نکر داد کسی را شریک
 همه شی شد از حکم او آشکار سیاهی صغیدی لیل و نهار
 بهر سنگ گل جاوه او دهد بهر برگ و گل جاوه او دهد
 بجز مهر او خورنه قایم بود شمر راجو خواهد داد ایم بود
 شب و روز رحان را اودان دهد خدا نداد دهد کی سایمان دهد
 شائی خدا ند هر دو جهان ز طیب شود شمه اس کی بیان
 داستان در بیان ملاقات شدن بمهار اجد ابورب کشن
 بهاد و شاعر خاص شاه دهمی سردار مدینه عالی بهر برگ دام چشمه
 بده هاقیا جام زربین شتاب که شادان کنم در از اضطرار
 کنم تا بیان حسب احوال من گذشت آنچه فی الواقع بر حال من
 یکی بود و سردار عالی مقام که کپتان طامس رو بک بود نام
 اور مدینه نورت ولیم بشان بده مستحق او بهر یک زبان
 جلیل القدر بود و دانای عصر گزود بود زبند کالکته شهر
 لیاقت بهر یک زبان داشتی قدر ذاتی عالمان ساختی
 بمعی بود فیاض و خوش خلق او بسی بود او عادل و بیگ خو

* بسم الله الرحمن الرحيم *

الهی مرا بخش ناب و توان که از من شود حمد تو خوش بیان
ز بس هست و صفت تو لا اله الا الله کجا گردد از من الاهی ادا
فرشته از ان هست حیران ز جان مقصود از انند بیغیر ان
ز من پس الهی رقیم کی شود نه هرگز که این داستان طی شود
شود آنچه از من بیانی کنم ز حمد تو شیرین زبانی کنم
امید این بد ارم بدر گاه تو شود نظم خامم که دلخواه تو
نه و خور زمین و زمان با مرام شهنشاه و خاقان عالم تمام
فرشته هم آب و هوایی گزند ترا روز و شبها اطاعت کنند

DRAWN BY D. M. FERNANDES.

ENGR. BY HEMY CHUNDER ROY.

Apurva, Krishna

مہاراجہ اپورشن بہاوشا غاٹھنشاہی سروا در عالیہ مہرگ

MOHA RAJAH APURVA KRISHNA BAHADUR.

**Poet to his Imperial Majesty
OF DELHI.**

and Member of the Hamburg Academy &c. &c.

Österreichische Nationalbibliothek

+Z156842900

